

Ska flykten från landsbygden hejdas måste även kvinnligt småföretagande tas till vara och stötts, skriver Christina Scholten

Kvinnors företag ses över axeln!

Frågan är vem som får vara med och definiera utveckling och vems verksamheter som räknas när tillväxt avgränsas i ett snävt företagsekonomiskt perspektiv. Kvinnor på landsbygden framstår i de sammanhangen som satta på undantag.

Ändå är det nödvändigt att så många som möjligt deltar på arbetsmarknaden. Dels mot bakgrund av att allt färre ska försörja allt fler i framtiden, dels för att många små landsbygdskommuner brottas med problem som avfolkning vilka urholkar de ekonomiska förutsättningarna.

Många kvinnor och män tog under 90-talets krisår tillfället i akt att förverkliga sina företagsidéer. Men kvinnor på landsbygden fick sämst utfall av sina verksamheter.

De som har till uppgift att stötta och stödja nya och små verksamheter ser inte kvinnor på landsbygden som sin målgrupp. Företagsrådgivare på Almi Företagspartner hänvisar exempelvis till de särskilda kvinnliga affärsrådgivare som tillkom på regeringens initiativ.

Kvinnors företagsidéer är ofta tjänsteinriktade och har inte som primär målsättning att växa och tillskansa sig marknadsandelar. Det kan bryta så starkt mot gängse föreställningar om vad företagande är att de helt enkelt inte ryms inom det lokala näringslivets hägn.

Detta gäller framför allt i regioner där tung industri och tillverkningsföretag dominerar näringslivet och arbetskraften huvudsakligen är manlig. Frågan är dock om Sverige har råd att avstå från dessa kvinnor.

De kvinnor som jag intervjuat inför avhandlingen Kvinnors försörjningsrum

hade som främsta önskemål att få livet att gå ihop. Krav ställdes på dem att finnas tillgängliga för sina barn och för äldre anhöriga och handikappade. Företagandet blev för flera av dem ett sätt att, i kombination med andra försörjningsstrategier, få en fungerande vardag och samtidigt försörja sig.

Men när en av de intervjuade påpekat för en handläggare på Almi hur positivt det var att kunna kombinera hushållsansvar med försörjning i hemmet hade svaret blivit att det inte går för sig att barnen svarar i telefon när kunder ringer.

När en annan kvinna sagt att hon klarade sig med en lägre inkomst därför att hon delade sina utgifter med sin man och bodde i en avbetalad villa, kommenterade Almirepresentanten att hon aldrig mött en man som sagt sig vilja leva på sin fru.

Detta är tecken på den manliga norm som fortfarande utgör likare för hur verksamheter som företagande beskrivs och förstås.

Utifrån ett kulturgeografiskt perspektiv går det inte att ställa sig bortom faktum att Sverige har geografiska regioner som inbördes är mycket olika. Det finns, vill jag påstå, parallella samhällen som kan te sig likartade men som djupstudier visar skiljer sig åt.

Det lever kvar traditionella föreställningar om kvinnors och mäns plats i försörjningsrummet som bygger som bygger på kärnfamiljsidealet. Detta trots att det blir allt vanligare med hushåll som består av en vuxen och barn. Ett vanligt antagande är att mannen är huvudförsörjaren i familjen och att kvinnan därmed anpassar sin försörjning och delaktighet på arbetsmarknaden utifrån detta.

Christina Scholten, fil dr i kulturgeografi och ekonomisk geografi samt jämställdhetsdirektör i Kronobergs län.

Några av affärsrådgivarna och handläggarna bidrar indirekt med sina resor till en sådan könsstereotyp.

Sverige må ha en progressiv lagstiftning när det gäller jämställdhet mellan kvinnor och män, men fortfarande är kvinnors ställning på arbetsmarknaden svag. Särskilda satsningar riktade mot kvinnor har bidragit till att kvinnor fått ökat stöd, men samtidigt att de pekats ut som grupp vid sidan av normen - mannen.

Transfereringssystemet utgör i dag en väsentlig utkomst för stora grupper människor. Detta system bygger på att många är med och bidrar till det. Att tänja på företagarbegreppet och luckra upp i lagstiftningen är inga nya krav från småföretagare. Men arbets- och försörjningsbegreppet måste vidgas, för att fler ska få plats i försörjningsrummet och om möjligheter ska ges till platser utanför storstäderna.